

Strafvordering

TEKST & COMMENTAAR

De tekst van het Wetboek van Strafvordering en enkele aanverwante wetten voorzien van commentaar

Onder redactie van:

C.P.M. Cleiren

hoogleraar straf- en strafprocesrecht Universiteit Leiden,
tevens raadsheer-plaatsvervanger Gerechtshof Den Haag

J.H. Crijns

hoogleraar straf- en strafprocesrecht Universiteit Leiden,
raadsheer-plaatsvervanger Gerechtshof Den Haag

M.J.M. Verpalen

oud-senior rechter A rechtbank Noord-Holland

Redactiesecretariaat:

J.P. Cnossen

Docent straf- en strafprocesrecht Radboud Universiteit Nijmegen

M.J. Dubelaar

universitair hoofddocent straf- en strafprocesrecht Radboud Universiteit
Nijmegen en raadsheer-plaatsvervanger Gerechtshof Amsterdam

Veertiende druk

Wolters Kluwer

Deventer 2021

VERKORTE INHOUDSOPGAVE

(* met commentaar)

Wetboek van Strafvordering*	1
Bijlagen Institutioneel kader	2987
Wet op de rechterlijke organisatie (Uittreksel)*	2989
Gemeentewet (Uittreksel)*	3001
Politiewet 2012 (Uittreksel)*	3035
Bijlagen Mensenrechten	3125
Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden*	3127
Protocol bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (alleen online)	3251
Vierde Protocol bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, tot het waarborgen van bepaalde rechten en vrijheden die niet reeds in het Verdrag en in het eerste Protocol daarbij zijn opgenomen (alleen online)	3253
Protocol nr. 12 bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (alleen online)	3255
Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (Uittreksel)*	3257
Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (Uittreksel)*	3289
Facultatief Protocol behorend bij het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (alleen online)*	3301
Bijlagen Dwangmiddelen	3303
Algemene wet op het binnentreden*	3305
Wet op de identificatieplicht (Uittreksel)*	3347
Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden*	3359
Trefwoordenregister	3379

WETBOEK VAN STRAFVORDERING

Wetboek van Strafvordering

Wet van 15 januari 1921, houdende vaststelling van een Wetboek van Strafvordering, Stb. 1925, 314, zoals laatstelijk gewijzigd op 24 juni 2020, Stb. 2020, 224 jo. Stb. 2020, 225 (i.w.tr. 01-07-2021)

Wij WILHELMINA, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is een nieuw Wetboek van Strafvordering vast te stellen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

[Inleidende opmerkingen]

1. Wetsgeschiedenis. Het Wetboek van Strafvordering werd aanvaard in de Tweede Kamer op 11 mei 1920 en in de Eerste Kamer op 14 januari 1921. Bekrachtiging door Koningin Wilhelmina vond plaats op 15 januari 1921 (*Stb.* 1921, 14). Het wetboek trad met enkele wijzigingen en restricties in werking per 1 januari 1926. Het verving het Wetboek van Strafvordering van 1838, zoals dit was herzien in 1886 bij de invoering van het Wetboek van Strafrecht. Uitvoeriger: *MR* 2009, p. 5-18; zie over de wetswijzigingen van 1886 H.J. Smidt en E.A. Smidt, *Wetboek van Strafvordering met de geschiedenis der wijzigingen* 1886.

2. Uitgangspunten wetgever. De uitgangspunten waarop het wetboek berust zijn beschreven in de inleiding van de MvT, *Kamerstukken II* 1913/14, 286, 3. Deze inleiding is onder meer afgedrukt in *WvSv*, A.L. Melai/M.S. Groenhuijsen e.a., Inleiding en in K. Lindenberg (samenstelling), *Van ORT tot ORO, Een verzameling van werken die hebben geleid tot het Oorspronkelijk Regeringsontwerp van een nieuw Wetboek van Strafvordering* (1914) 2002, p. 420 e.v. Zie voorts *Blok/Besier I*, p. 10 e.v. **Funcities.** Het wetboek vormt het resultaat van een belangenafweging tussen enerzijds de gerechtvaardigde bescherming van de burger tegen de overheid en anderzijds toekenning van adequate bevoegdheden aan overheidsorganen en functionarissen. De MvT: "Een goed ingericht strafproces moet zooveel mogelijk bevorderen de toepassing van de strafwet op den werkelijk schuldige en tevens de veroordeeling, kan het zijn, de vervolging van den niet-schuldige naar vermogen verhinderen". Zulk een strafproces kan op uiteenlopende wijzen worden geregeld. In de MvT wordt daarover opgemerkt: "Men kan aan de vervolgende Overheid hare rechten zoo zuinig mogelijk toebedeelen, haar niet meer macht toekennen dan streng noodzakelijk, teneinde op die wijze de belangen van de individuen zoo min mogelijk te treffen, en dan daartegenover ook de rechten van het individu bij het optreden van die Overheid

aan zeer beperkende maatregelen binden, d.w.z. men kan uit wantrouwen tegenover beide partijen, aan beide niet meer bevoegdheden toekennen dan even noodzakelijk is. Of wel men kan, vertrouwend op het beleid der personen, die met de vervolgingstaak zijn belast, hun ook tegenover de bijzondere personen alle bevoegdheden verleen, welke zij naar de omstandigheden kunnen behoeven, doch dan tevens aan alle bij het onderzoek betrokkenen zooveel rechten verleen als met het belang van het onderzoek slechts even bestaanbaar is. (...) M.a.w. men kan beproeven het noodzakelijke compromis op zoodanige wijze te vinden, dat aan de vervolging alle rechten worden gegeven, die zij voor hare taak behoeft, aan de verdachten en aan de verdediging alle bevoegdheden, welke met het doel van het strafproces niet onvoorwaardelijk in strijd komen. De voordeelen van eene regeling in laatstbedoelden geest liggen voor de hand en bij de samenstelling van het Ontwerp is er dan ook naar gestreefd, de wederzijdsche bevoegdheden te omschrijven naar het in de tweede plaats aangegeven beginsel." (*Kamerstukken II* 1913/14, 286, 3, p. 55). **Literatuur.** Corstens/Borgers & Kooijmans, *Het Nederlands strafprocesrecht* 2018/1.3; MR 2009, p. 1 e.v.

3. Reikwijdte/begrip 'strafvordering'. a. Reikwijdte. Het wetboek beoogt een algemene regeling te geven voor het strafprocesrecht, met inbegrip van het voorbereidende onderzoek en de tenuitvoerlegging van rechterlijke vonnissen en bevelen. Zie verder art. 1, aant. 13. **b. Begrip.** In dit licht is eenvoudig in te zien dat het begrip 'strafvordering' veelal als synoniem van het begrip 'strafprocesrecht' wordt gebezigd. Naar zijn oorsprong ziet het begrip eerder op de publieke 'actie', die ontstaat door het begaan zijn van een strafbaar feit. De publieke actie of de 'strafvordering' (van de vervolgende en straffende overheid) staat dan als begrip tegenover de private actie of vordering (van de benadeelde partij). Deze laatstbedoelde tegenstelling is nog duidelijk aanwijsbaar in het Franse en Belgische recht (R. Verstraeten, *Handboek Strafvordering* 1999, p. 43 e.v.). Zie voor een uitvoerige en tevens historische behandeling WvSv, A.L. Melai/M.S. Groenhuijsen e.a., art. 1 Sv, aant. 8-12. **Criminal charge.** Het begrip criminal charge in art. 6 EVRM is qua reikwijdte niet geheel congruent met het begrip strafvordering. Zie art. 6 EVRM, aant. 3 onder a.

4. Interne systematiek. a. Perspectieven. Vanuit meer dan één gezichtspunt kan men in het wetboek een bepaalde systematiek ontwaren. Zo vallen de regelingen voor een belangrijk deel te ordenen naar een chronologie van elkaar opvolgende fasen, handelingen, beslissingen en dergelijke: het proces als 'gang van zaken'. Even zo goed kan men een ordening blootleggen naar de instellingen en functionarissen, en daarbij aansluitend naar hun taken en bevoegdheden. In dit licht is veelal een directe relatie aanwijsbaar tussen de positie van functionarissen en de aard (ingrijpendheid) van de bevoegdheden. In abstractie is ook een ordening van nagestreefde doelen en gerespecteerde waarden mogelijk, die in procesbeginselen worden geconcretiseerd (openbaarheid, tegenspraak e.d.). **b. Keuze wetgever bij de indeling van de vijf boeken.** "Bij de voor het Wetboek te volgen indeeling moest de vraag worden beantwoord, of naar het voorbeeld van het nu nog geldende Wetboek (het in 1886 herziene Wetboek van Strafvordering van 1838; red.), na slechts enkele voorschriften omtrent bij de strafvervolgung betrokken ambtenaren, zou worden aangevangen met eene beschrijving van den gang van het strafproces en dan telkens, naar gelang daartoe aanleiding bestond, de verschillende onderwerpen met het oog op het aan de orde zijnde deel van de procedure, zouden worden geregeld, dan wel of, zooals in de wetboeken van den lateren tijd is geschied, onderwerpen, die eene

algemeene regeling toelaten, vooraf in inleidende voorschriften zouden worden behandeld. (...) Onderwerpen, die voor de geheele strafvordering van belang zijn en waarover telkens voorschriften worden gegeven, worden beter ineens behandeld. Daardoor wordt het overzicht over het geheel vergemakkelijkt en bevordert en ook beter verzekerd, dat er tusschen de regelingen voor de verschillende onderdeelen van het proces een behoorlijk verband bestaat. Bij de samenstelling van het Wetboek is dus nauwkeurig overwogen, welke onderwerpen eene zoodanige algemeene regeling toelaten. De behandeling van deze is opgenomen in het Eerste Boek van het Wetboek. (...) De geheele stof is (...) aldus gesystematiseerd, dat na de algemeene bepalingen achtereenvolgens komen de strafvordering in eersten aanleg, de rechtsmiddelen, bijzondere rechtsplegingen, tenuitvoerlegging en kosten, eene indeeling die geacht mag worden in overeenstemming te zijn met eene wetenschappelijke systematiek en dan ook, behoudens allerlei afwijkingen in bijzonderheden, in hoofdzaak in verschillende handboeken en leerboeken gevolgd wordt." (MvT, *Kamerstukken II* 1913/14, 286, 3). De indeling van de vijf boeken is tot op de dag van vandaag in dit spoor gebleven. **c. Toevoeging nieuw Vijfde Boek in 2013.** De wet van 5 juni 2013 tot implementatie van Kaderbesluit 2009/829/JBZ van de Raad van de Europese Unie van 23 oktober 2009 inzake de toepassing tussen de lidstaten van de Europese Unie, van het beginsel van wederzijdse erkenning op beslissingen inzake toezichtmaatregelen als alternatief voor voorlopige hechtenis is in werking getreden per 1 november 2013 (*Stb.* 2013, 309). Deze wet heeft geleid tot een vernummering van het Vijfde Boek tot Zesde Boek. Na het Vierde Boek is een boek ingevoegd, luidende 'Vijfde Boek Internationale en Europese strafvorderlijke samenwerking'. Zie *Kamerstukken* 33422. Zie tevens het besluit van 19 juli 2013, houdende regels ter uitvoering van de artikelen 5:3:3, tweede lid, en 5:3:10, derde lid, van het Wetboek van Strafvordering (*Stb.* 2013, 322). Recent is een wijziging aangebracht in de systematiek tussen het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering. Bij wet van 22 februari 2017 (*Stb.* 2017, 82, i.w.tr. op 1 januari 2020), de wet herziening ten uitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen (USB). In Boek 6 zijn nu ook de bepalingen betreffende de tenuitvoerlegging opgenomen die voorheen in het Wetboek van Strafrecht waren geregeld.

5. Externe systematiek. a. Begrip. Onder de externe systematiek van het wetboek verstaan wij de systematische inbedding te midden van de overige (straf- en organieke) wetgeving (regelgeving). **Rechtspraak niet inbegrepen.** De externe systematiek betreft de regelgeving. Uiteraard heeft de wetgever voorzien dat het geschreven strafprocesrecht aanvulling krijgt in de rechtspraak, maar dat is hier niet aan de orde. Zie over de verhouding tussen wet en rechtspraak art. 1, aant. 6 en 7. **b. Wetboek van Strafrecht.** De systematiek van het gecodificeerde strafrecht is gebaseerd op tweeledigheid: de onderscheiding tussen materieel en formeel strafrecht ligt ten grondslag aan de verdeling van de rechtsstof over twee wetboeken. Dit uitgangspunt is ook te herkennen in art. 107 Gw (en zijn voorlopers), waarvan de tekst luidt: "De wet regelt het burgerlijk recht, het strafrecht en het burgerlijk en strafprocesrecht in algemene wetboeken, behoudens (...)". De Grondwet formuleert aldus een codificatiebeginsel voor de genoemde rechtsgebieden. Zie voor de verhouding tussen materieel en formeel strafrecht in verband met het legaliteitsbeginsel art. 1, aant. 4. **Systematisering blijkt relatief.** De genoemde tweeledigheid is betrekkelijk: er bestaat een groot aantal bijzondere wetten, de verdeling van het penitentiaire recht (in ruime zin) is onsystematisch, de afgrenzing met organieke regelingen is onhelder (de competentie der gerechten is in de Wet op de rechterlijke organisatie geregeld, terwijl de

Nederlandse rechtsmacht in het Wetboek van Strafrecht en de relatieve bevoegdheid der gerechten in het Wetboek van Strafvordering is geregeld) en een gebied als internationaal strafrecht is in dit perspectief nauwelijks in te delen (Uitvoering over de tweeledigheid: J.F. Nijboer, *De doolhof van de Nederlandse strafwetgeving* 1987). **c. Grondwet en Wet op de rechterlijke organisatie. Grondwet.** De Nederlandse Grondwet is in drie opzichten van belang: zij bevat bepalingen inzake de vorm en inhoud van de strafwetgeving (art. 16 en 107 Gw) en inzake de strafrechtspleging (zoals art. 112 e.v. Gw over de taak van de gewone rechterlijke macht in strafzaken) en zij bevat bepalingen betreffende de grondrechten, die directe implicaties hebben voor de toepassing van bevoegdheden jegens burgers (bijv. art. 10-15 Gw, waarin een wettelijke basis voor inbreuken op die grondrechten wordt vereist). **Wet op de rechterlijke organisatie.** De Wet op de rechterlijke organisatie is geheel gewijd aan de inrichting en taken van de rechterlijke macht, met inbegrip van het tot deze macht gerekende OM. **d. Penitentiare beginselenwet en Penitentiare maatregel/Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden/Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen.** Het penitentiare recht (in ruime zin) is wat betreft algemene uitgangspunten, soorten en modaliteiten van straffen en maatregelen geregeld in (de Titels II en IIA van het Eerste Boek van het Wetboek van Strafrecht). Het Zesde Boek van het Wetboek van Strafvordering regelt onder meer de tenuitvoerlegging van veroordelende vonnissen. Wat betreft de vrijheidsstraffen zijn nadere regels gegeven in de Penitentiare beginselenwet en de Penitentiare maatregel. Voor de tbs-maatregel zijn nadere regels gegeven in de Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden. De Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen stelt nadere regels voor vrijheidsbeneming bij jeugdigen. **e. Bijzondere wetten.** Krachtens art. 107 Gw is de wetgever bevoegd, los van de beide strafrechtelijke wetboeken, bepaalde onderwerpen in 'afzonderlijke wetten' te regelen. De Nederlandse wetgever is op dit punt van het 'bijzondere strafrecht' gelet op het codificatie-ideaal misschien wat ver doorgeschoten. Zie J.P. Cnossen, 'De afnemende waarde van 'het algemene''. De verhouding tussen algemeen strafrecht en bijzonder strafrecht belicht vanuit codificatieperspectief', *Strafblad* 15 (6). Sommige bijzondere wetten bevatten afzonderlijke bepalingen inzake strafvorderlijke bevoegdheden. **WED/Wft.** De WED bevat in vergaande mate afwijkende regelingen, zoals de uitsluiting van de kantonrechter in economische strafzaken en de exclusieve toebedeling van dit soort zaken aan de economische rechter (art. 38 WED). Soortgelijke afwijkingen zien we bij de Wet financieel toezicht (art. 5.55 Wft). **Literatuur.** H.J.A. Nolte, *Het strafrecht in de afzonderlijke wetten* 1949; Y. Buruma, *Strafrechtelijke handhaving van bestuurswetten* 1993; D.R. Doorenbos & M. Jurgens, 'Specialisatie en concentratie van rechtspraak op het terrein van financieel (bestuurs)strafrecht', in: W.M. Tromp e.a. (red.), *Concentratie en specialisatie van rechtspraak: noodzaak of overbodig?* 2006; D.R. Doorenbos, *Schets van het economisch strafrecht*, Deventer: Kluwer 2015. **f. EVRM en IVBPR.** Nederland is partij bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM; Rome, 4 november 1950, *Trb.* 1951, 154) en het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR; New York, 19 december 1966, *Trb.* 1969, 99). Deze verdragen stellen minimumeisen voor de behoorlijkheid van een strafprocedure. De bepalingen uit deze verdragen maken via art. 93 en 94 GW deel uit van het Nederlandse strafprocesrecht. Het strafprocesrecht ondervindt dus in grote mate invloed van het internationale verdragsrecht inzake de mensenrechten. Dit geldt in het bijzonder voor art. 5-8 EVRM. Zie voor een overzicht van de in beide verdragen neergelegde toezichtsmechanismen en voor de procedure, respectievelijk de inhoud van de procesbevoegdheden

('rechten') de in deze uitgave als Bijlagen Mensenrechten opgenomen verdragsteksten met aantekeningen. **g. EU-recht/internationale ontwikkelingen.** Het initiatief voor het ontwikkelen van instrumenten voor samenwerking binnen Europa ligt in de huidige verhoudingen zowel bij de Raad van Europa, als bij de Europese Unie. Met de totstandkoming van het Verdrag van Lissabon zijn de onderwerpen van de Derde Pijler als het ware overgeheveld naar de Eerste Pijler en dus gecommunautariseerd. Samenhangend met deze ontwikkeling heeft ook het Europese Hof van Justitie een niet weg te denken betekenis voor het straf- en strafprocesrecht gekregen. Door de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon heeft ook het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie rechtskracht gekregen. De betekenis van dit Handvest voor de rechtspraktijk zal naar verwachting alleen maar toenemen. De EU en haar organen spelen dus een grote rol in de strafrechtelijke handhaving. **Literatuur.** R. Barents, 'De denationalisering van het strafrecht', *SEW* 2006, p. 358-374; G.J.M. Corstens, 'De strafrechtspleging na 'Lissabon'', *Trema* 2010, p. 378-387 en J.I.M.C. Jahae, 'Implicaties van het Verdrag van Lissabon voor de strafrechtspraktijk', *Strafblad* 2011, p. 41/50. Zie voor de belangrijkste rechtsbronnen *T&C Internationaal Strafrecht* alsmede het online opgenomen en deels becomingentarieerde Handvest van de grondrechten van de EU. **h. Overige wetten en regelingen.** Hier kunnen, zonder volledig te zijn, worden genoemd: Invoeringswet Wetboek van Strafvordering, Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen (WOTS), Overleveringswet, Algemene termijnenwet, Eedswet 1911, Eedswet 1971, Wet tarieven in strafzaken, Gratiewet. Naar huidig inzicht omvat het geschreven strafprocesrecht mede richtlijnen en circulaires. Hieronder vallen ook de 'aanwijzingen' van het OM, die gelden als recht in de zin van art. 79 RO. In de opvatting van het College van P-G's hebben instructies en handleidingen geen externe werking. De Hoge Raad beschouwt de oriëntatiepunten voor de straftoemeting voor de rechter niet als recht in de zin van art. 79 RO; HR 3 december 2002, *NJ* 2003/570. Dit oordeel is bevestigd in HR 29 maart 2011, *NJ* 2011/411.

6. Modernisering Wetboek. a. Discussie over en aanpassing in de grondslagen van het Wetboek en het strafprocesrecht sinds 2000. In de periode van 2000-2004 werden in het kader van het onderzoeksproject Strafvordering 2001 vier boeken met onderzoeksresultaten gepubliceerd betreffende aanpassingen van het Wetboek van Strafvordering (zie M.S. Groenhuijsen/G. Knigge (red.), *Het onderzoek ter zitting* 2000; idem, *De inrichting van het vooronderzoek in strafzaken* 2001; idem, *Dwangmiddelen en rechtsmiddelen* 2001; idem, *Afronding en verantwoording* 2004). Deze publicaties werden gevolgd door diverse kritische reacties waaronder het onderzoeksproject Legitieme strafvordering in het kader van de onderzoeksschool Rechten van de Mens (C.H. Brants/P.A.M. Mevis/E. Prakken (red.), *Legitieme strafvordering* 2001) en ook C.H. Brants e.a. (red.), *Op zoek naar grondslagen: strafvordering 2001 ter discussie* 2003. **b. Programma voor wetgeving: het Algemeen kader herziening Strafvordering sinds 2003.** In oktober 2003 zond de Minister van Justitie een brief aan de Tweede Kamer met daarin voorstellen voor wijziging en aanpassing van het Wetboek van Strafvordering. Daarin zijn de resultaten van het onderzoeksproject Strafvordering 2001 en de daarover gevoerde discussie verwerkt. In de loop van de voorbije jaren zijn diverse onderdelen uit dit programma in afzonderlijke wetsvoorstellen neergelegd, die zich in diverse stadia van voortgang bevinden. Inmiddels is ingevoerd een nieuwe titel voor het slachtoffer (titel IIIA van het Eerste Boek) en een nieuwe titel betreffende deskundigen (titel IIIC van het Eerste Boek). Met name de Wet versterking positie rechter-commissaris (*Stb.* 2011, 600, i.w.tr. op 1 januari 2013) en de daaraan gekoppelde afschaffing

van het g.v.o. heeft grote wijzigingen in het Wetboek van Strafvordering aangebracht. **c. Stand van Modernisering Wetboek van Strafvordering.** Om recht te kunnen doen aan de doelstellingen van het programma Versterking Prestaties Strafrechtketen (VPS, *Kamerstukken II* 2012/13, 29279, 165) is een modernisering van het Wetboek van Strafvordering in gang gezet. Specifieke voorstellen en verdere informatie zijn te vinden op www.rijksoverheid.nl, in de Contourennota modernisering Wetboek van Strafvordering en de wetsvoorstellen tot vaststelling van de onderscheiden Boeken, die vanaf februari 2017 in consultatie zijn gegeven. De belangrijkste mijlpaal voor nu is dat de conceptversie van het wetsvoorstel voor het nieuwe Wetboek van Strafvordering, waarin de eerder daarover uitgebrachte consultatieadviezen zijn verwerkt, in juli 2020 is afgerond en openbaar gemaakt op de website van de rijksoverheid. Zie www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2017/11/13/documenten-modernisering-wetboek-van-strafvordering. Met de totstandkoming van de conceptversie van het wetboek en na het afronden van het rapport van de Commissie implementatie nieuw Wetboek van Strafvordering eind 2020, verschuift de focus in 2021 naar de (voorbereidingen voor de) feitelijke implementatie, onder de naam Programma implementatie nieuw Wetboek van Strafvordering. Een van de prioriteiten van dit programma zal zijn in te spelen op de verdergaande digitalisering van de strafrechtsketen. Voor de modernisering van het wetboek moet vooruitlopend op invoering daarvan, in de praktijk ervaring worden opgedaan. Daartoe is een wetsvoorstel voor de Innovatiewet Strafvordering opgesteld, waarin wordt voorzien in een wettelijke basis om door middel van een aantal pilotprojecten deze praktijkervaring op te doen. Het gaat om een wettelijke basis die zal worden neergelegd in het Vierde Boek van het huidige Wetboek van Strafvordering ('Enige rechtsplegingen van bijzonderen aard') en die zal inhouden dat ten behoeve van het beproeven van onderdelen van het nieuwe wetboek mag worden afgevoerd van bepalingen in het huidige wetboek of die het huidige wetboek aanvult met enkele nieuwe procedures of bevoegdheden die voor het nieuwe wetboek zijn voorzien.

Doelstellingen. De doelstellingen zijn kort gezegd: het voorzien in een wetboek waarin zo veel mogelijk bevorderd wordt dat een adequate justitiële reactie kan worden gegeven op strafbaar gedrag, en dat onjuiste justitiële beslissingen zo veel mogelijk worden voorkomen. Daarbij dient zo goed mogelijk geborgd te zijn dat het onderzoek in een strafzaak vanaf het begin zowel zorgvuldig als voortvarend plaatsvindt, met inachtneming van de (grond)rechten van de burger; een duidelijke en evenwichtige regeling van de bevoegdheden en procespositie van de verschillende deelnemers aan de strafrechtspleging; facilitering van een digitaal strafproces; vereenvoudiging van het voorbereidend onderzoek en de regeling van de opsporingsbevoegdheden; stroomlijning van procedures in het vooronderzoek, de berechting en de tenuitvoerlegging, waarbij gekeken wordt naar reductie van administratieve lasten; verkorting van doorlooptijden waarbij de verantwoordelijkheid van de procesdeelnemers voor een voortvarende procesgang wettelijk wordt vastgelegd en het onderzoek zoveel mogelijk wordt afgerond vóór de inhoudelijke behandeling ter terechtzitting; voor de fase van het hoger beroep houdt dit in dat de appelprocedure zich concentreert op de aangevoerde bezwaren tegen de beslissing in eerste aanleg, waarbij de rechter echter wel onbeperkt bevoegd blijft in te grijpen indien hij een beslissing in eerste aanleg niet juist acht; een effectieve en persoonsgerichte tenuitvoerlegging van strafrechtelijke beslissingen; doel is te voorzien in een wetboek dat systematisch van opzet is, het toepasselijke recht weerspiegelt, een logische indeling kent en inzichtelijk is voor de burger. De Contourennota geeft een overzicht van de belangrijkste wijzigingsvoorstellen. Voorop staat dat de uitgangspunten en beginselen van de Nederlandse strafvor-

dering niet worden gewijzigd. Het wetboek is (zoveel mogelijk) techniekonafhankelijk en toekomstbestendig. De wijzigingsvoorstellen kenmerken zich door een beweging naar voren: het voorbereidend onderzoek neemt in verhouding tot het onderzoek ter terechtzitting in gewicht toe. Onder meer door het vroegtijdig horen van getuigen. Een ander belangrijk aandachtspunt is de te ver doorgeschoten administratieve belasting vanwege verplichtingen die geen toegevoegde waarde hebben, maar wel het opsporingsproces sterk belasten. Dat gebeurt bijvoorbeeld doordat de politie herhaaldelijk dezelfde informatie moet aanleveren in één onderzoek. In de nieuwe opzet is daar rekening mee gehouden en worden overbodige regels geschrapt. Op basis van de Contourennota worden wetsvoorstellen voorbereid die vanaf november 2015 in vier tranches bij de Tweede Kamer worden ingediend. Het gaat om een serie wetsvoorstellen die het wetboek een ander aanzien zal geven, maar niet zal leiden tot een stelselwijziging. Voor de meest recente tekst over de doelstelling van de modernisering zie de MvT 2020: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2020/07/30/ambtelijke-versie-juli-2020-memoratie-van-toelichting-wetboek-van-strafvordering>. **Beoogde invoering.** De modernisering zou in vier tranches worden doorgevoerd. De eerste tranche betreft de wetsvoorstellen die in het huidige wetboek kunnen worden ingepast en later door middel van een aanpassingswet naar de juiste plek in het nieuwe wetboek zullen worden overgeheveld, onder andere het wetsvoorstel herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen (*Kamerstukken* 34086), het wetsvoorstel digitale processtukken (*Stb.* 2016, 90) en het wetsvoorstel herziening regeling internationale strafzaken (*Kamerstukken* 34493). Deze wetsvoorstellen zijn in 2015 ingediend bij de Tweede Kamer, het wetsvoorstel herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen is opgenomen in het *Staatsblad* (wet van 22 februari 2017, *Stb.* 2017, 82) en is samen met de Invoeringswet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen van 18 december 2019 (*Stb.* 2019, 504) in werking getreden op 1 januari 2020, nadat het onderdeel van dit wetsvoorstel betreffende wijzigingen in de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften op 1 januari 2018 in werking was getreden, zie hiervoor het Besluit van 13 december 2017, *Stb.* 2017, 496. De tweede tranche zou betreffen de wetsvoorstellen Boek 1 (algemene bepalingen) en Boek 2 (voorbereidend onderzoek). De derde tranche zou betreffen de wetsvoorstellen Boek 3-6 (vervolg, berechting, rechtsmiddelen en bijzondere procedures). Deze zes boeken zouden gezamenlijk in februari 2019 worden aangebracht bij de Ministerraad. Deze plannen zijn niet gerealiseerd. Zie voor de huidige stand van zaken <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/nieuwe-wetboek-van-strafvordering/wetgevingstraject-nieuwe-wetboek-van-strafvordering>. **Literatuur.** P.A.M. Mevis, 'Modernisering strafvordering', *DD* 2014/55; *Strafblad* 2015, afl. 2, 3 en 4; www.rijksoverheid.nl; *Discussiestukken congres Modernisering Wetboek van Strafvordering* 2014; Contourennota Wetboek van Strafvordering 2015; *RMThemis* 2014, 5, p. 211-222. Inmiddels zijn de wetsvoorstellen voor de boeken 1 tot en met 6 te vinden op www.rijksoverheid.nl met daarbij de adviezen van onder andere de orde van advocaten, de rechtspraak en het OM. De website Platform Modernisering (van Uitgeverij Boom Juridisch) biedt vele publicaties en geeft een uitgebreid overzicht van de meest recente literatuur over de modernisering, tevens houdt het de wetgevingskalender bij met de nieuwste updates.

Artikel I

Worden vastgesteld de navolgende bepalingen welke zullen uitmaken het Wetboek van Strafvordering.

[15-01-1921, Stb. 14, i.w.tr. 01-01-1926]